

Ei ulvestue er en fangstinnretning for ulv. De fantes i nærheten av store gårder, hvor ulven ofte var en uønska gjest.

A wolf pit is a device for trapping wolves. They were found near large farms, where wolves were often unwanted guests.

Fangst av ulv i groper foregikk ved at det ble gravd ei stor, dyp grop på 5-10 meter i diameter som var omrent 3 meter dyp. De kunne være både sirkulære og kvadratiske, og ble bygget av stokker eller tørrmurt av stein. Denne gropen er sirkulær. Det ble satt opp en stokk i midten med en mindre platting på toppen.

På plattingen ble det plassert åte som kunne være et kjøttstykke eller et levende dyr. Det åpne området utenfor plattingen ble tildekket av kvist, lyng eller mose for å skjule det. Når ulven gikk for byttet, falt den gjennom det lette dekket og kunne ikke komme opp av gropen og ble deretter avlivet.

Få ulvestuer er datert i Norge, men de er nevnt i Magnus Lagabøtes landslov fra år 1276.

Trapping wolves in pitfall traps took place by digging a large, deep pit of 5 to 10 meters in diameter that was approximately 3 meters deep. They could be both circular and square and were constructed of logs or dry stone walls. This pit is circular. A stake was placed in the middle of the pit with a small platform on top.

Bait was placed on the platform that could have been a piece of meat or a live animal. The open area around the platform was covered with branches, twigs, heather or moss to hide it. When the wolf attempted to eat the bait, it fell through the flimsy covering, could not get out of the pit and was then killed.

Few wolf pits have been dated in Norway, but they are mentioned in Magnus Lagabøte's State Law from the year 1276.

Pass deg for ulvegropen!

Watch Out for the Wolf Pit!

Slik kan ulvestua ha sett ut når den var i bruk.
This is what a wolf pit might have looked like when it was in use.
Illustrasjon: Arkikon

Det er funnet flere forskjellige kulturminner på Kråkholmen. Her finnes to gravrøyser, kokegropene og kulturlag.

Several different cultural monuments have been found on Kråkholmen islet. Visitors will find two burial mounds, cooking pits and cultural layers.

Her ligger det to gravrøyser fra jernalderen tett inntil hverandre. De ble anlagt på det høyeste punktet på Kråkholmen for at de skulle være godt synlig som gravmonumenter. Under kulturminneregistreringen i forkant av utbyggingen av firefelts E6 ble det i tillegg funnet kokegropene (matlagingsgropene) og kulturlag (avfallslag) her.

Kokegropene er ikke daterte, men de dateres ofte innenfor tidsrommet år 0-600 etter vår tidsregning. Kulturlaget, som inneholdt mye bein i tillegg til varmepåvirket stein og kull, er datert til 1160-1265 etter vår tidsregning.

I en skriftlig kilde fra år 1590 kalles Kråkholmen for «Fiskerholmen». Kilden forteller at det stod en fiskerhytte her tidligere, hvor bispegården hadde en egen fisker boende. Kanskje har kulturlaget som er funnet her sammenheng med en mindre permanent bosetting på holmen?

The two Iron Age burial mounds are located close together. They were built at the highest point on Kråkholmen islet so that they were clearly visible as burial monuments. During the registration of cultural monuments prior to the development of the four-lane E6 highway, cooking pits and cultural layers (layers of waste) were also found here.

The cooking pits are not dated, but they are often from the period 0-600 CE. The cultural layer, which contained a lot of bones in addition to stones and charcoal that had been exposed to heat, dates to 1160-1265 CE.

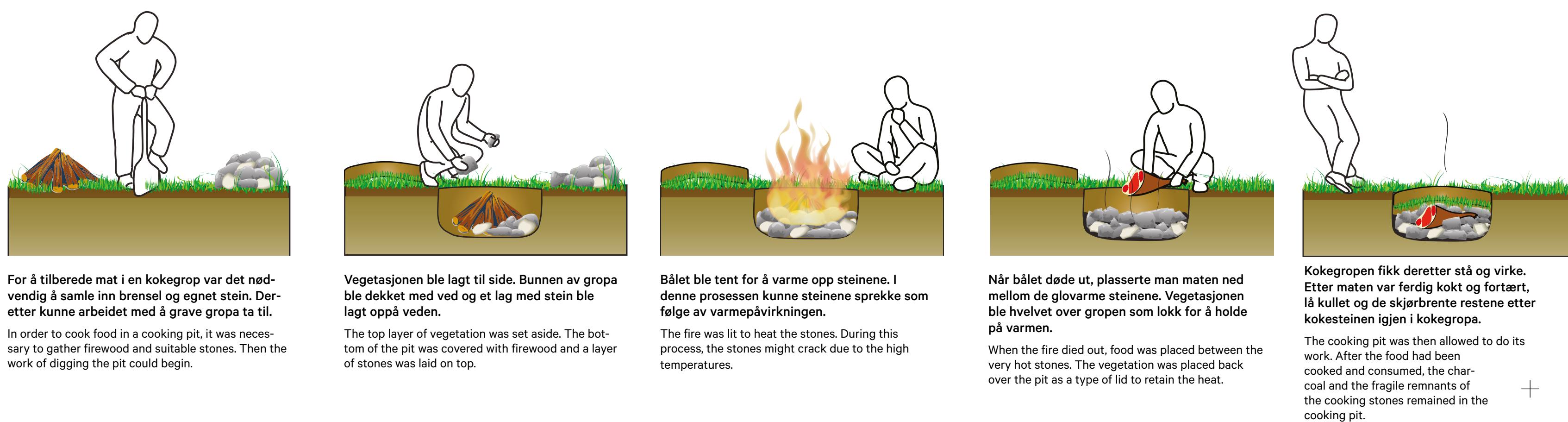
In a written source from the year 1590, Kråkholmen is called 'Fiskerholmen' (Fisherman's Islet). The source says that there used to be a fisherman's cabin on the islet in which there lived a fisherman employed by the bishop's manor. Perhaps the cultural layer found here is related to a small, permanent settlement on the islet?

Kråkholmen – et gravfelt fra jernalderen

Kråkholmen Islet – an Iron Age burial ground

Her ser vi hvordan kokegropene ble brukt i sin tid.
This is how cooking pits were used at the time.

Åkernaustet er trolig bygget til et langskip fra vikingtiden. I dag står kun tufta til naustet igjen, og plassen kalles i dag kun for *Nausttufta*.

The Åkernaustet boathouse was probably built for a Viking Age longship. Today, only the foundations of the boathouse remain, and the place is now known as *Nausttufta*.

Det 28 meter lange Åkernaustet ble bygget i tre med to meter høye støttemurer langs langsidene. Naustet hadde en oval form og var som breiest 11 meter. Langveggene var buet og taket var dekket av never og vegetasjon.

Slike skip ble hovedsakelig brukt langs kysten og til kryssing av havstykker. At det har vært et langskip her ved Mjøsa, sier sitt om hvor høy status Åker gård hadde som mакtsenter i jernalderen og om viktigheten av Mjøsa som ferdsselsåre på samme tid.

Nausttufta er datert i flere omganger. Samlet viser dateringene at det har vært aktivitet ved nausttufta i perioden ca. 300-1400 etter vår tidsregning. Dette kan vitne om at naustet er skiftet ut mange ganger og at området har vært viktig for ilandføring- og oppbevaring av båter ved Åker gård gjennom lang tid.

The 28 meter long Åkernaustet boathouse was built out of wood with supporting walls along each side that measured two meters in height. The boathouse was oval in shape and measured 11 meters across at its widest point. The long walls were curved and the roof was covered with birchbark and vegetation.

These types of ships were mainly used along the coast and for crossing stretches of sea. The fact that there has been a longship here at Mjøsa lake says a lot about Åker Farm's high status as a center of power during the Iron Age, and about the importance of Mjøsa lake as a traffic route at that time.

Nausttufta has been dated on several occasions. Overall, the dates show that there has been activity at the boathouse during the period 300-1400 CE. This is evidence that the boathouse has been replaced many times and that the area has been important for bringing ashore and storing boats at Åker Farm over a long period of time.

Langskip med eget naust

Longship With Its Own Boathouse

Illustrasjonen viser hvordan det kan ha sett ut når skipene ble dratt inn og ut av naustet.
The illustration shows what it may have looked like when the ships were dragged in and out of the boathouse.
Illustrasjon: Arkikon.

Elvholmen var tidligere en husmannsplass under Åker gård. Her finnes i dag en bygning fra midten av 1800-tallet og en stor haug – kanskje en gravhaug fra vikingtiden.

Elvholmen was previously the location of a crofter's farm that was part of Åker Farm. Today, the site is home to a building from the middle of the 19th century and a large mound – perhaps a burial mound from the Viking Age.

På Elvholmen ble det dyrket poteter og korn, og det var plass til ei ku eller to i det lille fjøset ved siden av bolighuset. På denne tiden ble de fleste boligene bygget for én familie, men denne boligen som trolig ble satt opp i år 1878 er bygget for to husmannsfamilier. Bygningstypen ble derfor kalt tvestue, og disse tvestuene var vanlige på Åker gård. Tvestua på Elvholmen er den eneste som er igjen fra de store gårdene i området.

Haugen på Elvholmen er registrert som en gravhaug og er blant de største i Innlandet. Den er 50 meter i tverrsnitt og 6 meter høy. Vi vet fortsatt ikke om den inneholder noe. Er det en konge fra vikingtiden eller et skip? Eller kanskje en naturlig stor haug som kan ha fungert som tingsted for Åker?

Potatoes and grain were grown at Elvholmen, and there was room for a couple of cows in the small barn next to the house. Most of the houses during that period were built for just one family, but this house was probably built in 1878 for two crofter families. Therefore, this type of construction was called a tvestue (double cottage) and was common at Åker Farm. Tvestua at Elvholmen is the last of its kind from the large farms in the area.

The mound at Elvholmen is registered as a burial mound and is among the largest found in Innlandet County. It is 50 meters in cross section and 6 meters high. We still don't know if it contains anything. Could it hold a Viking king or a ship? Or maybe it is a naturally large mound that might have served as a place where Åker conducted its popular assemblies?

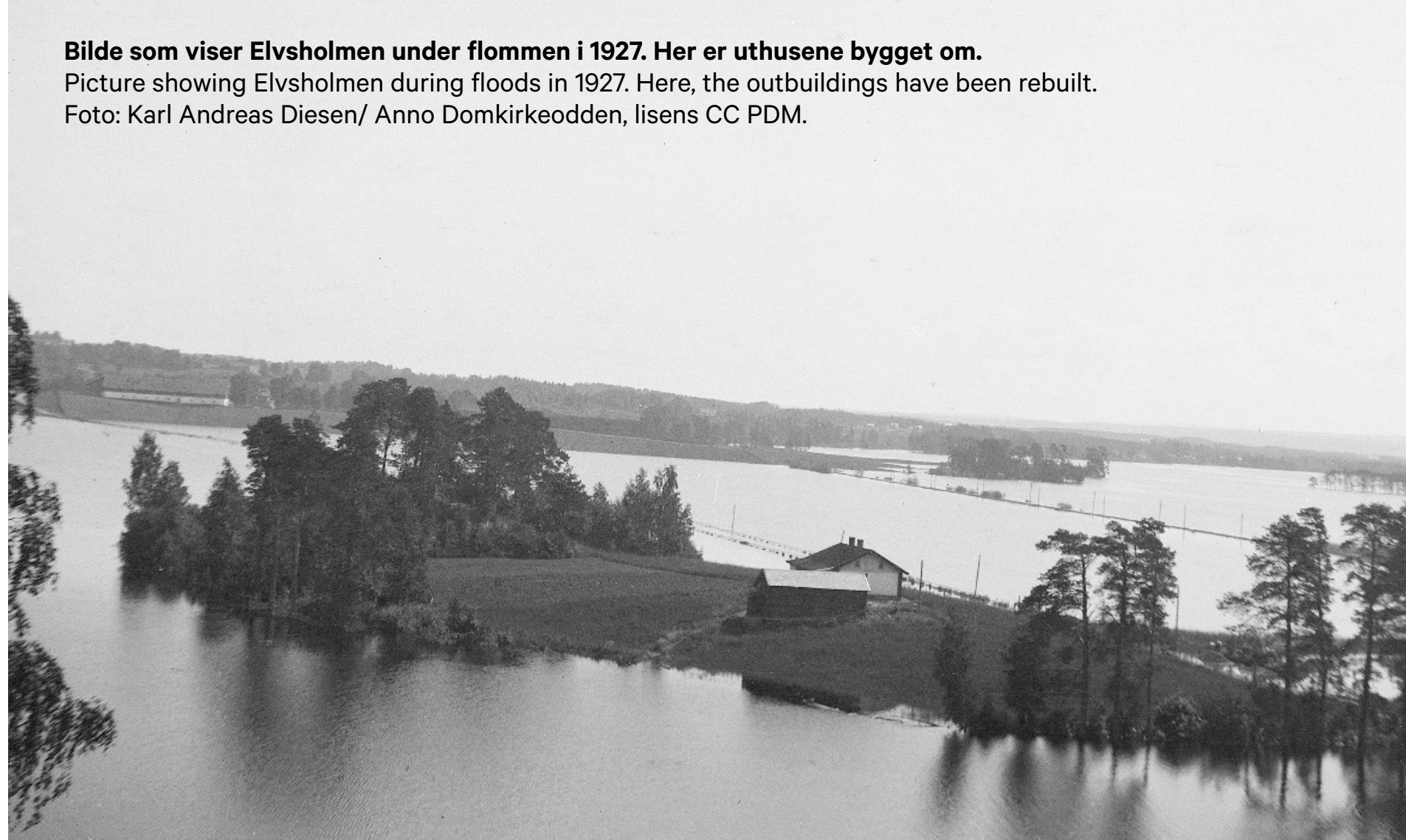
Tvestua på Elvholmen

Tvestua på Elvholmen

Bilde fra ca. 1900 som viser bygningene på Elvholmen.
Picture taken approximately 1900 showing the buildings at Elvholmen.
Foto: Anno Domkirkeodden, lisens CC PDM.

Bilde som viser Elvholmen under flommen i 1927. Her er uthusene bygget om.
Picture showing Elvholmen during floods in 1927. Here, the outbuildings have been rebuilt.
Foto: Karl Andreas Diesen/ Anno Domkirkeodden, lisens CC PDM.

Slik ser gravhaugen på Elvholmen ut i dag.
This is what the burial mound at Elvholmen looks like today.
Foto: Erica Neby